

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)

Tekst: Lucas 10, 25 - 37

Ochtenddienst / middagdienst

Broeders en zusters, na de zegengroet van de Here zullen we God belijden als ons hoogste goed, door met elkaar van Psalm 63 de verzen 1 en 2 te zingen

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Lied : Psalm 63 : 1 en 2**
4. **Lezing van de wet**
5. **Lied : Gezang 1 : 8 en 13**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Lucas 10 : 1 - 24**
8. **Lied : Psalm 118 : 8**
9. **Tekst : Lucas 10 : 25 - 37**
10. **Lied : Psalm 111 : 2 en 6**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Slotzang : Lied 92 : 1 en 4**

Middagdienst

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Lied : Psalm 63 : 1 en 2**
4. **Gebed voor opening van Gods Woord**
5. **Schriftlezing : Lucas 10 : 1 - 24**
6. **Lied : Psalm 118 : 8**
7. **Tekst : Lucas 10 : 25 - 37**
8. **Geloofsbelijdenis op de wijs van Gezang 4**
9. **Dankzegging en voorbede**
10. **Slotzang : Lied 92 : 1 en 4**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes

Er staat een jongetje op het schoolplein. Hij heet Jaap. Maar ze noemen hem altijd een beetje plagend: Jaapie. Hij staat maar een beetje te draaien en staart naar de grond. Verveeld laat hij een steentje onder de zool van zijn schoen draaien. Hij staat daar maar wat te wachten tot ze door de juf weer naar binnen worden geroepen. Nee, Hij huult niet. Tenminste niet met tranen. Maar in zijn hart huult, hij wel een beetje. Want er is niemand die met hem wil spelen. Hij wilde meedoen met voetballen. Maar ze zeiden dat hij helemaal niet kan voetballen. "Je loopt alleen maar in de weg. ga maar touwtje springen met de meisjes." Toen wilde hij meehelpen in de zandbak waar ze een grote kuil aan het graven waren. Maar ook daar mocht hij niet meedoen. Want ze wilden hem er niet bij hebben. "Wij spelen altijd met zijn vieren", hadden ze gezegd, "en we hoeven jou er niet bij." Toen wilde hij met wat jongens verstoppertje gaan spelen. Maar dat mocht ook niet. "Want", zo zeiden ze. "jij hebt ons laatst verraden bij juf toen wij in de struiken aan het spelen waren. Denk jij nog dat jij nog ooit met ons mag spelen. Zo'n klikspaan hoeven wij er niet bij te hebben. Ga maar met je grote teen spelen, klikspaan." En zo staat hij daar dan in de hoek van het schoolplein. Hij houdt zich groot, maar in zijn hart huult hij. Hij is eenzaam en er is niemand die zich zijn lot aantrekt.

Er zit een bruine meneer in de kerk. Een meneer uit een ver land. Die meneer is weggevlucht uit zijn land. Hij moest wel. anders zou hij worden opgepakt door de politie, want hij had geprotesteerd tegen de regering, die mensen laat martelen en alleen maar voor zichzelf zorgt. En zo is hij naar Nederland gekomen. Maar Nederland is koud. En hij voelt zich eenzaam.

Op een dag herinnerde hij zich nog hoe in zijn eigen land eer ooit door kennissen gesproken was over christenen. Dat die geloven in ene Jezus. Een man die zoveel van mensen hield, dat Hij zich hun lot aantrok. Dat Hij melaatsen heeft aangeraakt en genezen, dat Hij blinden mensen heeft genezen, kreupelen door Hem weer konden lopen, doven weer konden horen. Ja. dat Hij zelfs zijn leven voor mensen heeft gegeven, of zoiets. En daarom heeft hij gedacht ik ga eens naar de plek toe. waar deze christenen op zondag bij elkaar komen. Want de volgelingen van die Jezus zullen, als ze zoveel van Jezus houden, net als Jezus zelf, ook wel veel van mensen houden. "Misschien kan ik daar wat menselijke warmte vinden", zo heeft hij gedacht.

"Wat moeten we doen om het eeuwige leven te beërven?" "Wat staat er in de wet geschreven? Hoe lezen wij?" "U zult de Here uw God liefhebben uit geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht en met geheel uw verstand, en uw naaste als uzelf." "Doe dat en u zult leven, zegt de Here Jezus." "En gelukkig dat doen we. want we hebben allerlei mensen lief. onze ouders, opa en oma, onze vrienden en allerlei mensen in de kerk." "Maar hoe zit dat dan met Jaap. is hij niet jullie naaste?" "Of hoe zit dat met die asielzoeker, is hij niet onze naaste?"

Dat is de vraag waar de Here ons voor plaatst deze morgen. Hij wil van ons weten wie wij tot onze naaste rekenen. En het is een vraag van groot belang. Want het gaat hier om de vraag wie het eeuwig leven mogen beerven. Het gaat hier om de vraag wie er naar de hernel mogen en wie er naar de hel gaan. Ik bedien u vanmorgen Gods Woord onder het thema:

Doe als uw Heiland Jezus Christus en wees een naaste voor uw naaste.

"En zie, een wetgeleerde stond op om Hem te verzoeken", zo begint het eerste vers van onze tekst. Met "en zie", geeft Lucas aan dat dit gebeurde als reactie op de woorden die de Here Jezus daarnet gesproken had. En dat waren woorden geweest waar de wetgeleerde zich aan had geërgerd.

Want de Here Jezus had Chorazin en Betsaïda, Joodse steden, beklaagd en ze vergeleken met Tyrus en Sidon. En daarbij gezegd dat het voor Tyrus en Sidon dragelijker zal zijn in het oordeel, dan voor Chorazin en Betsaïda. En tegen Kapernaüm. een andere Joodse stad, de stad waar de Here Jezus zelf woonde, had de Hij gezegd: En u Kapernaüm, zult u tot de hemel verheven worden? Tot het dodenrijk zult u neerdalen. De Here Jezus had dus buitenlandse steden vergeleken met Joodse en gezegd dat die buitenlandse steden eigenlijk beter waren dan de joodse. Dat de buitenlanders eigenlijk betere mensen waren voor God dan de Joden.

En wie kan niet begrijpen dat de wetgeleerde zich hieraan heeft geërgerd. Want hij en de ander Joden geloofden in de Here, terwijl de inwoners van Tyrus en Sidon in afgoden geloofden. Hoe konden die heidenen dan beter zijn dan zij. Als de Here Jezus hier in de kerk zou zeggen, dat onze ongelovige burens het beter zullen hebben als de Here Jezus terugkomt op de aarde, dan wij, dan zouden wij ook vreselijk geschokt zijn.

En of dat nog niet erg genoeg was. had de Here Jezus de wetgeleerde nog bozer gemaakt, toen Hij God dankte met de woorden: Ik dank U. Vader. Heer van de hemel en

de aarde, dat U deze dingen voor wijzen en verstandiger! verborgen hebt. maar aan kinderen geopenbaard. Dat betekent: bekend gemaakt. De wetgeleerde vond zichzelf, net als al de wetgeleerden, wijs en verstandig. De wetgeleerden keken vaak wat neer op de gewone mensen, als de schare die de wet niet kent. Zou die schare het nu beter begrijpen dan zij. Wie denkt die Jezus wel dat Hij is. dat Hij dat allemaal durft te zeggen?! En als klap op de vuurpijl maakt de Here Jezus het nog erger, als Hij over Zichzelf zegt: Alle dingen zijn Mij overgegeven door mijn Vader en niemand weet. wie de Zoon is, dan de Vader, en wie de Vader is. dan de Zoon. en wie de Zoon het wil bekend maken. Alsof Jezus de Zoon van God is!

De wetgeleerde die dit allemaal met groeiende ergernis heeft aangehoord staat nu op om de Here Jezus te verzoeken. Hij wil de Here Jezus erin laten lopen. En Hein zo de mond snoeren. Maar hij is slim. Hij doet net alsof hij de Here Jezus erkent als leraar, door Hem Meester te noemen. "Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beerven? Waarschijnlijk had hij gehoopt dat de Here Jezus zou zeggen: je moet in Mij geloven en Mij volgen. Dan had Hij de Here Jezus kunnen aanklagen en kunnen zeggen: Deze man moet opgepakt worden, want deze man zegt dat de mensen in Hem moeten geloven, terwijl Gods Woord leert dat we in God moeten geloven.

Maar wat de wetgeleerde hoopt, doet de Here Jezus niet. Hij gaat juist de weg van de wet. Hij vraagt naar wat God in zijn Woord geschreven heeft: wat staat in de wet geschreven? Hoe leest u? Met dat laatste bedoelt de Here Jezus: hoe begrijpt u de wet? En dan antwoordt de wetgeleerde volkomen juist: U zult de Here. uw God. liefhebben uit geheel uw hart en niet geheel uw ziel en met geheel uw kracht en met geheel uw verstand, en uw naaste als uzelf.

De Here Jezus antwoordt hem daarop: U hebt juist geantwoord: doe dat en u zult leven. Je kunt dit zien als een tamelijk neutrale opmerking van de Here Jezus. Maar uit het Grieks blijkt dat dit niet zo onschuldig bedoeld is. Want er zitten in dit antwoord twee fijne puntjes. Allereerst geeft de Here Jezus aan dat een mens er maar niet is. door zo nu en dan zijn naaste lief te hebben. Nee. dat is iets wat blijft, wat we telkens moeten doen. Bovendien legt de Here Jezus de nadruk op het feit dat de wetgeleerde dat moet doen. Als wij het in onze taal zouden zeggen, dan zouden wij zeggen: U hebt juist geantwoord, dat moet u doen en dan zult u leven.

De wetgeleerde hoort dus hoe Jezus eigenlijk zegt: maar dat doe je nu nog niet. Je hebt je naaste nu nog niet lief als jezelf. En als de wetgeleerde eerlijk is, weet hij ook wel, dat de Here Jezus gelijk heeft als Hij dat zo zegt. Maar ja, hij heeft ook niet dezelfde opvatting als de Here Jezus over de naaste. Hij deed zoals hem geleerd was, zoals Jezus dat ook ter sprake brengt in Mattheüs 5 : 43. als Hij zegt: U hebt gehoord, dat er gezegd is: U zult uw naaste liefhebben en uw vijand zult u haten. Nu zo deed deze wetgeleerde. Hij had zijn naaste lief en zijn vijand haatte hij. Klaar Hij weet ook dat de Here Jezus het daar absoluut niet mee eens is. Hij weet dat de Here Jezus omziet naar hoeren en tollenaars, naar Samaritanen en melaatsen. Maar allerlei mensen waar hij niets mee te maken wil hebben en voor wie hij zijn hart heeft afgesloten. En daarom probeert hij er onderuit te draaien. Hij wil zichzelf rechtvaardigen. Hij wil zeggen: ik doe wel wat God in de wet van mij vraagt. Want wie zijn eigenlijk mij naasten?

Nu zijn wij misschien geneigd om te denken: wat slecht van die man? Want alle mensen die God op ons pad brengt zijn toch onze naasten! Maar zijn wij nu zoveel beter? Hoe kan het dat niemand met Jaap wil spelen? Hoe kan het dan die niemand of slechts een enkeling zich het lot van de asielzoeker aantrekt? Zeggen we op zo'n moment eigenlijk ook niet tegen God: is dat eigenlijk wel mijn naaste? Waarom moet ik me zijn lot aantrekken?

Op de vraag van de wetgeleerde gaat de Here Jezus daarom een verhaal vertellen. Een eenvoudig en goed te begrijpen verhaal. Een verhaal dat zo had kunnen gebeuren in die dagen en misschien wel zo gebeurd was.

Een man daalt af van Jeruzalem naar Jericho. Aangezien de Here Jezus geen nadere aanduiding van die man geeft, moeten we denken aan een Jood. Deze weg was een eenzame weg. Dus ideaal voor rovers om hun slag te slaan. En deze man komt in handen van rovers, die hem niet alleen beroven, maar hem ook een flink pak slaag verkopen, zodat de man halfdood aan de kant van de weg ligt. Te gewond om op te staan en zijn weg te vervolgen.

Toevallig gaat ook een priester deze weg van Jeruzalem naar Jericho. In Jericho woonde veel priesters en Levieten in die tijd, dus dat was helemaal niet vreemd. En hoewel de priester de man ziet liggen, gaat hij hem niet helpen. Hij ziet de man liggen. Hij ziet dat hij er slecht aan toe is. Hij ziet dat hij hulp nodig heeft. Maar hij sluit zijn hart voor hem toe. Hij gaat de man niet helpen. Integendeel, hij gaat met een grote boog om hem

heen en gaat aan de andere kant van de weg lopen. Hij wil geen naaste zijn van deze man. Zo handelt deze priester die de wet kent.

Even later komt er een Leviet langs de plaats waar de man ligt. Ook hij ziet de man liggen en ziet dat hij hulp nodig heeft. Maar ook hij sluit zijn hart voor hem toe. Ook hij ontloopt deze naaste door aan de overkant van de weg te gaan lopen. Hij wil geen naaste van deze naaste zijn. Zo doet deze Leviet, die de Here in zijn tempel mag dienen.

Maar dan komt er een Samaritaan. Een man die de wet niet kent. Samaritanen waren ook geen Joden. En Samaritanen waren gehaat, Want Samaritanen waren mensen die indertijd door de koning van Assur uit Babel. Awwa, Hamat en Sefarwaïm waren weggeleid om in Samaria te gaan wonen. Want in die dagen, zo'n zevenhonderd jaar voor de geboorte van de Here Jezus was Samaria, liet land waar de tien stammen in woonden, verlaten. Want de koning van Assur had de Joden die in Samaria woonden allemaal ballingschap geleid naar een ander land. Maar om te voorkomen dat liet land helemaal zou verwilderen, liet hij heidenen in het land Samaria wonen. Het waren dus heidenen die het land, dat God Israël in bezit had gegeven, in bezit hadden genomen. En daarom haatten de Joden de Samaritanen, Stel dat de Europese Unie de provincie Zuid-Holland aan de in Nederland wonende Turken en Marokkanen in bezit zou geven, hoe zouden wij dan tegenover die Turken en Marokkanen staan? Nu zo stonden de Joden tegenover de Samaritanen. Men zag ze als vijanden en keek op ze neer.

Maar wat blijkt nu? Deze Samaritaan trekt hij zich het lot van de beroofde en mishandelde man aan, als hij hem ziet. Met ontferming wordt hij bewogen, zo staat er. Hij laat de man toe in zijn hart. ook al is hij eigenlijk zijn vijand. Toch gaat naar hem toe. Hij loopt niet met een grote boog om hem heen. terwijl hij van de drie voorbijgangers daar de meeste reden toe had. Alle bedenkingen die mogelijk in hem zijn opgekomen zet hij overboord en hij gaat de man helpen. En dat maar niet een beetje, voor het goede fatsoen. Mee. Hij verbindt de wonden. Giet er olie en wijn op om de wonden te zuiveren en bacteriën te doden. Hij zet hem op zijn rijdier, waardoor hij zelf nu de reis lopend moet voortzetten, brengt hem naar een herberg en verzorgt hem. Hij had ook wat Joden op kunnen zoeken in het eerste het beste dorp, Zo onder het mom van die moeten maar verder voor hem zorgen, dan ben ik er verder van af en wordt er toch voor hem gezorgd. Maar dat doet hij niet. Hij verzorgt de man zelf. En de volgende dag als hij zijn reis moet voortzetten, zegt hij tegen de herbergier, nadat hij hem geld heeft gegeven voor de

verzorging van de man: verzorg hem en mocht u meer kosten hebben, dan zal ik u die vergoeden op mijn terugreis. Zo zorgde deze Samaritaan, voor deze berooide Jood. Kosten noch moeiten zijn hem teveel. Graag levert hij iets van zijn bezit en zijn vrijheid in voor deze man. Zo was hij met zijn lot begaan en zo graag wilde hij dat het de man weer goed zou gaan. Zoveel liefde had hij voor zijn naaste.

En als de Here Jezus aan zijn verhaal heeft beëindigd vraagt Hij aan de wetgeleerde: Wie van deze drie, dunkt u, dat de naaste geweest is van de man, die in handen van de rovers was gevallen? Daarop geeft de wetgeleerde het enige antwoord dat hij kan geven. "Die hem barmhartigheid bewezen heeft."

Maar wat wil de Here Jezus nu toch zeggen met dit verhaal? Want dit verhaal is toch een merkwaardig antwoord op de vraag van de wetgeleerde. Wie is mijn naaste? De wetgeleerde wilde weten welke mensen hij niet tot zijn naasten hoefde te rekenen. Welke mensen hij niet, lief hoefde te hebben. De wetgeleerde wilde weten wie hij op een afstand mocht houden. Voor wie hij zijn hart mocht afsluiten.

En de Here Jezus laat door het verhaal van de barmhartige Samaritaan zien, dat die vraagstelling helemaal verkeerd is. Het gaat er helemaal niet om om te weten wie wel en niet onze naaste is. Nee. Het gaat er om een naaste te zijn. Niet kijken waar we onder het gebod van naastenliefde met een goed geweten kunnen uitdraaien. Maar kijken waar we een naaste kunnen zijn. Geen goed excuus bedenken om niet met Jaap te hoeven spelen. Geen goed excuus bedenken om de asielzoeker zichzelf maar te laten redden in de kerk. Maar barmhartigheid bewijzen. Ons hart niet toesluiten voor het leed van de ander, maar het, ons aantrekken. Niet de ander op een veilige afstand houden, maar een naaste zijn.

Een naaste moeten we zijn, zoals de Here Jezus ons nabij is. Want we zouden haast vergeten dat de wetgeleerde tot Jezus gekomen was om Hem te verzoeken. Want Hij had zich aan Jezus geërgerd. Jezus die met hoeren en tollenaars omgaat, die met Samaritanen praat en melaatsen geneest. Die vriendelijk is tegen de vijanden van de wetgeleerde en zijn volksgenoten en zijn leiders veroordeelt. Maar die nu moet toegeven dat Jezus de wet vervult, want Jezus heeft zijn naasten lief. Maar moet toegeven dat hij zelf de wet niet volbrengt. En dat hij ook geen recht heeft op het eeuwig leven terwijl Jezus dat wel heeft. En dat Jezus gelijk had toen Hij het wee uitriep over Chorazin en Betsaida en

zei dat Kapernaüm tot het dodenrijk zou neerdalen. Want geen van deze steden deed wat God van hen vroeg, terwijl ze wisten wat God van hen vroeg.

De wetgeleerde kwam om de Here Jezus te verzoeken om Hem te kunnen veroordelen. Maar in plaats daarvan heeft hij zichzelf veroordeeld en Jezus vrijgesproken. Hij wilde duidelijk maken waarom hij niet achter Jezus aan wilde gaan. maar hij heeft duidelijk gemaakt, dat wie het eeuwig leven wil beerven, moet doen als Jezus. En daarom zegt de Here Jezus ook tegen deze wetgeleerde; Ga heen. doe u evenzo. Hij die zich opwierp als vijand van Jezus Christus moet erkennen dat de wet van hem vraagt dat hij gaat doen zoals Jezus doet.

En wat voor deze wetgeleerde geldt, geldt nog meer voor ons. Want de wetgeleerde had nog nauwelijks een idee van de barmhartigheid van de Here Jezus, Hij had wel gezien dat Jezus zich het lot van zieken en dergelijke had aangetrokken. Maar hij had nog geen idee van het grote werk dat de Here Jezus kwam doen. Dat Hij maar niet wat geld en moeite zou geven voor mensen in nood. zoals de barmhartige Samaritaan, maar dat Hij zelfs zijn leven zou geven voor ons, mensen in nood. Want dat is het grote wonder van de barmhartigheid van de Here Jezus, dat Hij zijn eigen bloed heeft gegeven voor ons. zijn vijanden. Voor mensen die hadden geroepen: Kruisig Hem. kruisig Hem. terwijl Hij nooit iets verkeerd had gedaan. Zijn leven heeft de Here Jezus voor ons over gehad. Voor ons die vanwege onze zonden er nog veel erger aan toe waren als die man die door rovers was overvallen. Deze man was halfdood. Maar wij waren helemaal dood. Ten dode opgeschreven vanwege onze zonden. Zullen wij dan die zoveel barmhartigheid hebben ontvangen van de Here Jezus en zijn naam mogen dragen als christenen, uit dank doen wat Hij van ons vraagt. Ga heen, en wees een naaste voor uw naaste.

Amen